

Lausunto

02.02.2021

Asia: VN/ 797/2021

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämishjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt FiComilta lausuntoa ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämishjelmasta. FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Huippuluokan osaaminen

ICT-alan huippuosaaminen nousee tulevaisuuden kriittiseksi menestystekijäksi, ja osaamisen varmistamiseksi tarvitaan voimakasta panostusta koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Koulutuksen kaikilla asteilla tulee opettaa nykyistä laajemmin paitsi tietotekniikan turvallista käyttöä myös sen hyödyntämistä ja kehittämistä. Monipuolinen panostaminen tieto- ja viestintäteknikan koulutukseen jo perusopetuksesta lähtien on koko Suomen digiyhteiskunnan tulevaisuuden välttämätön edellytys.

Kuten kehittämishjelmassakin on todettu, kyberturvallisuuskoulutusta tulee kehittää. Useiden vuosien koulutus ei kuitenkaan ratkaise akuuttia osaajapulaa. Aiemman osaamisen päivittäminen vastaamaan työelämän nykytarpeita on varmistettava joustavilla koulutusratkaisuilla. Työelämässä jo olevilla suomalaisilla tulee olla mahdollisuus erilaisten muuntokoulutusten avulla siirtyä aloille, joilla osaajia tarvitaan.

Asiantuntijaresurssien lisäksi myös kyberjohtamisen kouluttamiseen tulee panostaa. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei yritysten ulkopuolelta tapahtuvalla operatiivisella johtamisella vaaranneta olemassa olevia toimintoja.

Kun kotimainen työvoima ei kykene vastaamaan ICT-osaajien tarpeeseen, tarvitsemme asiantuntijoita myös ulkomailta. Esimerkiksi Suomen turvallisuus, taloudellinen vakaus, infrastruktuurin korkeatasoisuus, maksuton koulutusjärjestelmä sekä puhdas luonto ovat vetovoimatekijöitä, joilla voidaan tehdä Suomesta houkutteleva vaihtoehto paitsi huippuosaajille myös heidän perheilleen. Työperäiseen maahanmuuttoon liittyvien lupien saaminen tulee tehdä mahdollisimman sujuvaksi ja nopeaksi. Kuukauden sijaan tavoitteena tulee olla lupaprosessin läpikäyminen päivässä.

Suomessa ICT-alalla työskentelevien osuus kaikista työntekijöistä on EU:n toiseksi suurin, 6,7 prosenttia. Keskimäärin EU-maissa ICT-ala työllistää neljä prosenttia työntekijöistä. Suomessa on silti kasvava koodaripula. Yksin Suomen ohjelmistoalalla osaavien koodaajien vaje lisääntyy tuhansilla joka vuosi, ja välitön koodaajatarve on 7 000–9 000 osaajaa. Digitaalinen ja teknologinen kehitys muuttavat työn luonnetta ja työelämän osaamistarvetta ehkä nopeammin kuin uskommekaan. Koodaus- ja ohjelmisto-osaamista tarvitaan kaikilla aloilla. Jotta pysymme muutoksen mukana, tieto- ja viestintätekniiikan opiskelun aloituspaikkoja tulee lisätä.

Kiinteä yhteistyö sekä tehokkaat kansalliset kyberturvavyökkydet

Operaattorien yhteistyö kyberturvasta vastaavien viranomaisten kanssa on Suomessa tiivistä. Voidaan puhua vahvasta luottamusyhteiskunnan hengestä, joka ei ole lainkaan tavanomaista monessa muussa maassa. Korona-aikana vuoropuhelu on ollut entistä tiiviimpää, sillä kyberuhkien arvioidaan aina poikkeusolojen aikana kasvavan. Yhä useampi yhteiskunnalle kriittinen palvelu vaatii tietoverkkojen luotettavaa toimintaa.

Kyberturvallisuudesta huolehtiminen ja sen varmistaminen on verkkoyhtiöissä jatkuvaa. On tärkeää, että kyberturvallisuuden merkitys digiyhteiskunnalle on tunnustettu ja huomioidaan riittävinä resursseina. Teleala tekee oman osansa, mutta valtionkin on annettava lisäpanostuksensa. Julkisen ja yksityisen sektorin välinen kommunikointi tarvitsee turvallisen työkalun, jota voisi mahdollisesti käyttää myös yksityisten toimijoiden välisessä yhteydenpidossa.

Esineiden internetin yleistyessä Suomi on yhä haavoittuvampi kyberhyökkäyksille ja -häirinnälle, joten uhat on huomioitava ajoissa. Onkin hyvä, että Kyberturvallisuuskeskus on saanut kaivattuja lisäresursseja, jotka mahdollistavat nopean reagoinnin poikkeustilanteisiin.

